

ДЕРЖАВНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ ПО ЗАПАСАХ КОРИСНИХ КОПАЛИН
при Міністерстві охорони навколишнього
природного середовища України

Н А К А З

07.12.2005 N 300

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
25 січня 2006 р.
за N 65/11939

Про затвердження Положення
про порядок розробки та обґрунтування кондицій
на мінеральну сировину для підрахунку запасів
твердих корисних копалин у надрах

Відповідно до статті 45 Кодексу України про надра
([132/94-ВР](#)), підпункту 16 пункту 4 Положення про Державну
комісію України по запасах корисних копалин, затвердженого
постановою Кабінету Міністрів України від 10.11.2000 N 1689
([1689-2000-п](#)), з метою встановлення єдиних вимог до порядку
розробки та обґрунтування параметрів кондицій на мінеральну
сировину для підрахунку запасів і ресурсів твердих корисних
копалин в надрах та визначення показників геолого-економічних
оцінок родовищ, що подаються на державну експертизу й оцінку,
Н А К А З У Ю:

1. Затвердити Положення про порядок розробки та обґрунтування
кондицій на мінеральну сировину для підрахунку запасів твердих
корисних копалин у надрах, що додається.

2. Начальнику відділу економіки мінеральної сировини
Державної комісії України по запасах корисних копалин Пижук І.П.
подати Положення на державну реєстрацію до Міністерства юстиції
України та забезпечити після державної реєстрації тиражування та
надсилання до установ і організацій, що здійснюють
геолого-економічну оцінку запасів і ресурсів родовищ корисних
копалин або ділянок надр.

3. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Голова ДКЗ України

Г.І.Рудько

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державного комітету
України з питань регуляторної
політики та підприємництва

А.Дашкевич

Заступник Міністра палива
та енергетики України

М.О.Штейнберг

Міністр вугільної
промисловості України

В.С.Тополов

Міністр промислової
політики України

В.М.Шандра

Перший заступник Міністра

охорони навколишнього
природного середовища України

С.О.Лизун

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Державної комісії
України по запасах корисних
копалин
07.12.2005 N 300

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
25 січня 2006 р.
за N 65/11939

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок розробки та обґрунтування кондицій
на мінеральну сировину для підрахунку запасів
твердих корисних копалин у надрах

1. Загальні положення

1.1. Це Положення розроблено відповідно до Кодексу України про надра ([132/94-ВР](#)) та постанови Кабінету Міністрів України від 22.12.94 N 865 ([865-94-п](#)) "Про затвердження Положення про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин".

1.2. Цим Положенням установлюється єдиний порядок розробки і обґрунтування показників і параметрів кондицій на мінеральну сировину для підрахування запасів і ресурсів твердих корисних копалин у надрах та визначення показників геолого-економічних оцінок родовищ, що подаються на державну експертизу й оцінку.

1.3. Положення є обов'язковим для суб'єктів господарювання незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, які здійснюють геологічне вивчення надр з метою підрахування запасів і ресурсів твердих корисних копалин і подають на державну експертизу матеріали геолого-економічних оцінок родовищ або перспективних ділянок надр.

2. Терміни та визначення

У Положенні наведені нижче терміни та визначення вживаються в такому значенні:

2.1. Кондиції на мінеральну сировину - сукупність граничних вимог до якості та кількості мінеральної сировини в надрах, гірничогеологічних умов залягання, гірничотехнічних та інших умов розробки продуктивних покладів, дотримання яких під час підрахунку забезпечує найбільш повний й економічно ефективний видобуток і використання наявних запасів та ресурсів корисних копалин.

Відповідно до ступеня геологічного вивчення об'єктів геологорозвідувальних робіт установлюються попередні, тимчасові, постійні та оперативні кондиції.

2.2. Показники кондицій - натуральні характеристики корисної копалини, геологічної будови й умов залягання продуктивних покладів родовищ, що істотно впливають на вибір технологічних схем видобутку і переробки мінеральної сировини, техніко-економічну ефективність виробничого процесу та фінансові результати реалізації товарної продукції гірничого виробництва.

2.3. Параметри кондицій - граничні значення показників кондицій, які встановлюються для проби, інтервалу, розвідувального перетину, видобувного уступу чи підрахункового блоку продуктивного покладу на підставі техніко-економічних розрахунків, діючих стандартів та технічних умов, технічних завдань користувачів надр, досвіду геологорозвідувальних робіт та експлуатації родовищ.

2.4. Мінімальний промисловий вміст корисного компонента - вміст корисного компонента в корисній копалині, за якого вартість мінеральної сировини, що видобувається, забезпечує повернення всіх витрат на виробництво товарної продукції гірничого підприємства.

2.5. Бортовий вміст корисного компонента - мінімальний вміст корисного компонента в пробі, що включається до підрахунку запасів під час оконтурювання продуктивного покладу в перетині гірничою виробкою, у разі відсутності чіткого геологічного контакту. Бортовий вміст корисного компонента встановлюється окремо для балансових і для позабалансових запасів корисних копалин.

2.6. Мінімальний вміст корисного компонента в крайовому перетині - граничний вміст корисного компонента в крайовому перетині продуктивного покладу, що включається до підрахунку запасів під час оконтурювання продуктивного покладу за падінням і простяганням за межами гірничих виробок.

2.7. Максимально допустимий вміст шкідливих домішок у корисній копалині - обґрунтований технологічними дослідженнями найбільший вміст шкідливих компонентів у корисній копалині на місці залягання, за якого виробництво кондиційної товарної продукції гірничого підприємства за прийнятою в техніко-економічному обґрунтуванні (далі - ТЕО) технологічною схемою є можливим.

2.8. Мінімальна потужність (товщина) покладу корисної копалини - найменш визначена в перетині гірничою виробкою істинна потужність (товщина) покладу корисної копалини з кондиційним умістом корисного компонента, що включається до підрахунку запасів.

2.9. Мінімальна потужність пласта вугілля (сланцю) - найменша потужність (товщина) пласта в пластоперетині, що залучається до підрахунку запасів, визначена як сума потужностей вугільних шарів, внутрішньопластових породних прошарків, а також тих, що залягають безпосередньо в покрівлі або підшві вуглистих порід, що неминуче залучаються до видобутку.

2.10. Максимальна зольність вугілля - найбільша зольність вугілля у пластоперетині, що включається до підрахунку запасів, визначена з урахуванням засмічення внутрішньопластовими, припокрівельними та припідшвеними вуглистими прошарками, що неминуче залучаються до видобутку.

2.11. Максимальна потужність прошарків уміщуючих порід або некондиційної корисної копалини, що включаються до підрахунку запасів - гранична потужність пустих або некондиційних прошарків у продуктивній товщі, залучення яких до видобутку сумісно з кондиційними інтервалами дає змогу застосувати високопродуктивні засоби і системи розробки продуктивних покладів з економічною ефективністю, що перевищує втрати, пов'язані із зниженням умісту корисного компонента в балансових запасах та збагаченням видобутої гірничої маси до відповідності товарної продукції вимогам стандартів і технічних умов.

2.12. Граничний коефіцієнт розкриття - максимально допустимий коефіцієнт розкриття, що визначається, виходячи з умови рівності собівартостей видобутку корисної копалини відкритим і підземним способами.

2.13. Контурний коефіцієнт розкриття - відношення об'єму розкритих порід, що прирізаються до кар'єру при збільшенні його глибини на один уступ, до об'єму корисної копалини, що видобувається цим уступом.

2.14. Чистий грошовий потік (потік готівки) - різниця (сальдо) між притоками і відтоками грошових коштів від операційної та інвестиційної діяльності під час передбачуваної реалізації інвестиційного проекту з геологічного вивчення та промислового освоєння запасів корисних копалин оцінюваного геологічного

об'єкта, яка визначається як для кожного річного кроку розрахунку, так і для всього розрахункового періоду, що охоплює часовий інтервал від моменту оцінки до завершення експлуатаційних робіт (накопичений грошовий потік).

2.15. Накопичений чистий дисконтований грошовий потік - один з показників ефективності інвестиційного проекту з геологічного вивчення та промислового освоєння запасів корисних копалин оцінюваного геологічного об'єкта, що розраховується за такою формулою:

$$\text{ЧДГП} = \sum_{t=1}^T \frac{[(D_t - B_t) - P_t] + A_t}{(1 + E)^t} - \sum_{t=1}^T \frac{K_t}{(1 + E)^t},$$

де ЧДГП - чистий дисконтований грошовий потік, накопичений за весь період майбутньої діяльності на оцінюваному геологічному об'єкті. У міжнародній практиці цей показник використовується під назвою "Net Present Value (NPV)" - чиста теперішня вартість об'єкта оцінки;

E - норма дисконту;

D_t - річний дохід (виручка) від реалізації товарної продукції в t-му році;

B_t - експлуатаційні витрати в t-му році, включаючи амортизаційні відрахування;

P_t - розмір податків і обов'язкових платежів у t-му році, що не входять до експлуатаційних витрат;

A_t - амортизаційні відрахування в t-му році;

K_t - капітальні вкладення в промислове будівництво в t-му році, проведення подальших геологорозвідувальних робіт;

T - строк користування надрами оцінюваного геологічного об'єкта для геологічного вивчення та/або видобування корисних копалин до виведення з експлуатації.

2.16. Накопичений дисконтований прибуток від виробничої (операційної) діяльності гірничодобувного підприємства - різниця (сальдо) між притоками грошових коштів від реалізації товарної продукції та експлуатаційними витратами, податками й обов'язковими платежами, приведена до початкового розрахункового кроку за допомогою дисконтування. Цей показник розраховується як перший член у формулі пункту 2.15.

2.17. Індекс прибутковості дисконтованих капіталовкладень - частка від ділення накопиченого дисконтованого прибутку від виробничої (операційної) діяльності гірничодобувного підприємства до приведених до початкового розрахункового кроку капітальних вкладень. Цей показник розраховується як відношення першого члена у формулі пункту 2.15 до другого члена цього виразу.

2.18. Внутрішня норма прибутковості (далі - ВНП) у міжнародній практиці - "Internal rate of return - IRR" - така величина норми дисконту (E), за якої накопичена сума дисконтованих притоків грошового потоку дорівнює накопиченій сумі дисконтованих відтоків грошового потоку, а ЧДГП, накопичений за весь строк користування надрами оцінюваного геологічного об'єкта, дорівнює нулю. При цьому для всіх значень E, що перевищують ВНП, ЧДГП має бути негативним, а для всіх значень E, менших від ВНП, - позитивним. Якщо не виконується хоч одна з наведених умов, належить вважати, що ВНП не обрховується.

2.19. Термін окупності капіталовкладень - відрізок часу в розрахунковому періоді від початкового моменту до моменту окупності. Початковий момент визначається у завданні на розробку

ТЕО кондицій. Моментом окупності вважається той найбільш ранній крок у розрахунковому періоді, після якого поточний чистий грошовий потік стає позитивним і надалі залишається таким.

2.20. Рентабельність виробничої діяльності гірничодобувного підприємства, що створюється для промислового освоєння оцінюваного геологічного об'єкта, - частка від ділення прибутку від виробничої діяльності (операційної та інвестиційної), накопиченого за весь розрахунковий період, до вартості виробничих фондів гірничодобувного підприємства (основних засобів і виробничих запасів).

2.21. Дохід бюджетів - сума податків і обов'язкових платежів, що сплачуються до бюджетів і фондів різних рівнів згідно із законодавством України протягом розрахункового періоду користування надрами оцінюваного геологічного об'єкта.

2.22. Амортизаційні відрахування - поступове віднесення витрат на придбання, виготовлення або поліпшення основних фондів на зменшення оподатковуваного прибутку користувача надр у межах норм, установлених законодавством.

3. Загальні засади розробки кондицій

3.1. Кондиції розробляються щодо кожного родовища або ділянки надр у процесі їх геолого-економічної оцінки з урахуванням раціонального використання всіх корисних копалин, а також наявних у них корисних компонентів. Оптимальні показники кондицій мають забезпечувати комплексну геолого-економічну оцінку і найбільш вичерпне, раціональне та безпечне використання запасів родовищ корисних копалин.

3.2. ТЕО кондицій розробляється відповідно до Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.05.97 N 432 ([432-97-п](#)) (із змінами) (далі - Класифікація), Положення про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.12.94 N 865 ([865-94-п](#)) (із змінами), та інших нормативно-правових актів, що регламентують проведення геолого-економічної оцінки родовищ корисних копалин, проектування і будівництва підприємств з видобутку та переробки мінеральної сировини.

3.3. Порядок розроблення постійних та оперативних кондицій, а також тимчасових кондицій, що подаються на державну експертизу, визначається цим положенням. Порядок розроблення попередніх та тимчасових кондицій, що не подаються на державну експертизу, визначаються користувачами надр або замовниками геологорозвідувальних робіт.

3.4. ТЕО постійних та оперативних кондицій розробляються користувачами надр або за їх дорученням спеціалізованими проектними і науково-дослідними інститутами, геолого-економічними підрозділами підприємств, іншими суб'єктами підприємництва, які можуть забезпечити кваліфіковане проведення цих робіт.

Матеріали ТЕО кондицій надаються до Державної комісії України по запасах корисних копалин (далі - ДКЗ) як на паперових, так і на магнітних носіях.

3.5. Вивченість родовищ (ділянок) корисних копалин, для яких розробляється ТЕО постійних кондицій, має відповідати вимогам Класифікації ([432-97-п](#)) до родовищ, підготовлених до промислової розробки:

установлено обсяги загальних запасів і ресурсів основних, що спільно залягають, і супутніх корисних копалин і наявних у них корисних компонентів у межах ліцензійної ділянки і довкола неї, які враховуються під час проектування гірничодобувного підприємства для визначення можливих перспектив його розвитку,

граничної глибини розробки, способу розкриття і схеми розробки покладів корисних копалин, розроблення плану розташування виробничих споруд, під'їзних шляхів, місць видалення відходів;

визначено обсяги балансових розвіданих (клас 111) і попередньо розвіданих (клас 122) запасів корисних копалин, що використовуються для проектування будівництва (реконструкції) гірничодобувного підприємства. При цьому кількість розвіданих запасів класу (111) має бути не меншою від визначеної величини компенсувальних запасів, що забезпечують діяльність гірничодобувного підприємства на період повернення капітальних укладень у промислове освоєння родовища;

визначено й оцінено небезпечні екологічні фактори, що впливають або можуть вплинути на стан довкілля під час розробки родовища, переробки мінеральної сировини, видалення або утилізації виробничих відходів; розроблено раціональний комплекс заходів щодо охорони природи.

3.6. ТЕО кондицій розробляється на підставі технічного завдання замовника, у якому визначаються особливі умови загальної організації роботи майбутнього підприємства: джерела енерго- і водопостачання, вибір обладнання та об'єктів інфраструктури, способи транспортування, узгодження з органами державного нагляду і контролю технологічних рішень підвищеної екологічної небезпеки, форми власності на майно і товарну продукцію, джерела фінансування.

3.7. Проектні рішення щодо технологічних схем з видобутку та переробки мінеральної сировини, організації та забезпечення виробничого процесу, що приймаються під час обґрунтування кондицій, мають відповідати сучасним технічним досягненням, перевіреним у промислових або напівпромислових умовах.

3.8. Для обґрунтування техніко-економічних показників геолого-економічної оцінки родовища (ділянки) і подальшого проектування будівництва (реконструкції) добувального та збагачувального підприємств відповідно до Класифікації ([432-97-п](#)) використовуються:

розвідані запаси корисних копалин для родовищ першої та другої груп складності геологічної будови;

розвідані та попередньо розвідані запаси для родовищ третьої та четвертої груп складності геологічної будови.

3.9. Для комплексних родовищ має бути розглянута можливість використання супутніх корисних копалин та наявних у їх складі корисних компонентів, а крім того (для всіх родовищ), - можливість використання підземних та кар'єрних дренажних вод для господарських цілей або вилучення з останніх корисних компонентів.

3.10. Речовинний склад та технологічні властивості корисних копалин мають бути вивчені з повнотою та детальністю, які забезпечують отримання вихідних даних, достатніх для проектування раціональної технології переробки (збагачування) корисної копалини з комплексним вилученням наявних у ній компонентів, що мають промислове значення, а також визначення напрямів використання відходів або оптимального варіанта їх складування (видалення).

3.11. Кондиції для підрахунків запасів розкривних та вмшуючих порід, які придатні для господарського використання, розробляються та затверджуються одночасно з кондиціями на основні корисні копалини.

3.12. При наявності потреби в сировині, яка може бути отримана з розкривних та вмшуючих порід, якщо вони мають геолого-економічну оцінку, витрати на її вилучення та надходження від збуту враховуються в показниках основного виробництва.

3.13. Для родовищ корисних копалин місцевого значення, які розвідуються з метою розвитку бази діючих підприємств, ТЕО постійних кондицій може розглядатись у спрощеному варіанті, при якому:

показники і параметри кондицій визначаються згідно з вимогами ДСТУ, ГСТУ, технічних умов замовника;

економічне обґрунтування прийнятих кондицій виконується на основі аналізу техніко-економічних показників роботи підприємства-замовника за останні роки з коригуванням останніх на відхилення організаційно-технічних та гірничогеологічних умов об'єкта, що оцінюється.

3.14. Обґрунтування оперативних кондицій здійснюється на підставі економічного та геологічного аналізу виконання технічного проекту розкриття та розробки родовища (блоків, покладів, горизонтів) стосовно до існуючої економічної ситуації.

3.15. Оперативні кондиції розробляються надрокористувачем на обмежений термін, необхідний для відпрацювання частини родовища, що переоцінюється.

3.16. Під час розробки ТЕО кондицій для підрахунку запасів і оцінки ресурсів твердих корисних копалин слід дотримуватись такої послідовності робіт, що є найбільш раціональною:

3.16.1. Аналіз і узагальнення результатів геологічного, гідрогеологічного, гірничотехнічного, технологічного та іншого вивчення родовища й оцінка загальних запасів корисних копалин.

3.16.2. Виконання маркетингових досліджень щодо ємності ринків збуту товарної продукції, можливостей придбання гірничодобувного обладнання, рівня цін, податків, обов'язкових платежів, умов оплати праці, забезпеченості трудовими та енергетичними ресурсами, екологічних та соціальних умов виробництва.

3.16.3. Обґрунтування річної продуктивності гірничого підприємства, способу і систем розробки продуктивних покладів, розмірів очікуваних втрат і розубожування корисних копалин.

3.16.4. Обґрунтування оптимальної схеми комплексної переробки корисної копалини в товарну продукцію гірничого виробництва, її техніко-економічних показників.

3.16.5. Визначення переліку показників кондицій, що потрібні для оконтурювання, підрахунку та класифікації підрахованих запасів і ресурсів корисних копалин.

3.16.6. Визначення параметрів кондицій на підставі геологічного, гідрогеологічного, гірничотехнічного, технологічного та іншого обґрунтування, а для показників, що потребують варіантного обґрунтування параметрів (бортовий вміст та ін.), виконання відповідних поваріантних підрахунків запасів і визначення техніко-економічних показників промислового освоєння родовища щодо кожного варіанта.

3.16.7. Визначення оптимального варіанта промислового освоєння родовища, відповідних цьому варіанту показників і параметрів кондицій.

4. Показники кондицій

4.1. Кондиціями для підрахунку запасів рудних родовищ чорних, кольорових, рідкісних і благородних металів, алмазів, фосфоритів, апатитів, бору, сірки, викопних солей, плавикового шпату, бариту, графіту, тальку, азбесту передбачаються такі основні показники кондицій:

мінімальний промисловий вміст корисного компонента (умовного компонента);

бортний вміст корисного компонента або вміст декількох корисних компонентів, приведених до вмісту умовного компонента в крайовій пробі;

мінімальний вміст корисного компонента (умовного компонента) в крайовому перетині;

умови для виокремлення промислових (технологічних) типів або сортів корисної копалини і методи підрахунку їх запасів;

коефіцієнти для приведення вмістів супутніх компонентів до вмісту умовного основного компонента в комплексних корисних копалинах;

максимально допустимий вміст шкідливих домішок в корисній копалині;

мінімальна потужність покладів корисних копалин (пластів, жил і т. ін.) або відповідний мінімальний метропроцент (метрограм);

максимально допустима потужність прошарків порід та некондиційних руд, які включаються в контур підрахунку запасів;

мінімальний коефіцієнт рудоносності (продуктивності) у підрахунковому блоці розвіданих запасів;

мінімальні запаси віддалених покладів корисних копалин;

максимально допустиме співвідношення потужностей розкривних порід і корисної копалини в крайовому і внутрішньому перетині;

межі підрахунку запасів.

4.2. Кондиціями для підрахунку запасів вугілля (горючих сланців) додатково до відзначених вище встановлюються такі показники:

мінімальна істинна потужність пластів вугілля (горючих сланців) у пластоперетині, що визначається як сума потужностей вугільних шарів, внутрішньопластових породних прошарків і вуглистих порід, що залягають безпосередньо в покрівлі або підшві пласта, що неминуче залучаються до видобутку;

мінімальна істинна потужність внутрішньопластових породних прошарків, що в зонах розщеплення розділяють пласт на об'єкти самостійної розробки;

максимальна зольність вугілля по пластоперетину з урахуванням засмічення породами внутрішньопластових, покривних та підшвених вуглистих прошарків, що неминуче залучаються до видобутку;

мінімальна довжина непорушеного виїмкового стовпа;

граничне співвідношення потужностей розкривних порід і корисної копалини.

4.3. Кондиціями для підрахунку запасів родовищ нерудних корисних копалин (карбонатні породи, магнезити, дуніти, кварцити, пісковики як флюсова сировина, глини керамічні, формувальні, вогнетривкі, піски формувальні, будівельні та скляні, камені облицювальні і будівельні, цементна сировина), а також запасів родовищ корисних копалин місцевого значення встановлюються такі основні показники:

граничні показники якості корисної копалини, що враховують вимоги чинних стандартів, технічних вимог, технічних завдань користувачів надр до якості товарної продукції або якісні показники мінеральної сировини, на якій проводились технологічні випробування й одержані позитивні результати;

мінімальний вихід товарної продукції;

мінімальна потужність покладу корисної копалини у крайовому перетині;

максимально допустима потужність прошарків вміщуючих порід і некондиційної корисної копалини, що включаються у контур підрахунку запасів;

умови оконтурення промислових (технологічних) типів або сортів корисних копалин і методи підрахунку їх запасів;

допустимий рівень активності природних радіонуклідів;

межі підрахунку запасів.

4.4. Кондиціями для підрахунку запасів родовищ корисних копалин, що розробляються методами підземного вилуговування або виплавляння, крім наведених вище, передбачаються такі показники:

максимально допустимий вміст карбонатів у корисній копалині;

максимальний вміст глиняно-алевритової фракції в продуктивному інтервалі, що включається до підрахунку запасів;

мінімальний коефіцієнт фільтрації у продуктивних відкладах.

4.5. Кондиції належить установлювати на підставі комплексного гірничогеологічного, гірничотехнічного, технологічного та економічного обґрунтування.

5. Геологічне обґрунтування кондицій

5.1. Геологічному обґрунтуванню підлягають показники кондицій, пов'язані з геологічною будовою продуктивних покладів родовища, умовами їх залягання, оконтурюванням корисних копалин, вибором методів підрахунку запасів.

5.1.1. У разі підрахунку запасів корисних копалин покладів, границі яких добре фіксуються в гірничих виробках і свердловинах, підрахункові контури слід проводити за природними геологічними границями, визначеними відповідно до літологічних, тектонічних та інших ознак, що використовуються як показники кондицій.

5.1.2. На родовищах, запаси яких підраховуються в геометризованих границях продуктивних покладів, визначених за даними опробування, підрахункові контури продуктивних покладів визначаються з допомогою оптимального бортового чи мінімального промислового вмісту корисного компонента в крайовій пробі або граничних якісних показників мінеральної сировини в крайовій пробі.

5.1.3. На родовищах, запаси яких підраховуються статистично в узагальнених границях продуктивних покладів із застосуванням коефіцієнта рудоносності (продуктивності), зовнішні границі продуктивних покладів слід визначати на підставі як даних опробування, так і геологічних ознак, що передбачаються кондиціями.

5.1.4. Коефіцієнт рудоносності (продуктивності) допускається застосовувати для підрахунку запасів тільки в тому разі, якщо геологічними дослідженнями обґрунтована можливість виділення локальних ділянок, придатних для селективного видобутку оптимальними способами і системами розробки, під час подальшої дорозвідки продуктивних зон у процесі промислового освоєння родовища.

5.1.5. Обґрунтування оптимальної технологічної схеми переробки корисних копалин кожного технологічного типу належить виконувати на підставі позитивних результатів досліджень напівпромислових або промислових проб, на яких досягнуто максимальний рівень вилучення основних та супутніх корисних

компонентів у товарну продукцію і одержані відвальні хвости при рентабельності виробництва, що відповідає вимогам як користувача, так і власника надр.

5.1.6. Обґрунтування оптимальних способів і систем розробки продуктивних покладів, а також параметрів кондицій на підставі варіантних розрахунків належить проводити з урахуванням залежності ступеня складності геологічної будови родовища від вибраного варіанта розробки і приймати до техніко-економічних розрахунків ті варіанти, які забезпечують відповідну до вимог Класифікації ([432-97-п](#)) розвіданість і підготовленість до промислової розробки покладів корисних копалин.

5.2. Мінімальний промисловий вміст корисного компонента належить визначати на підставі такого співвідношення:

$$C_{\text{мін}} = 3/\text{Ц} \times \text{В} \times \text{Р},$$

де $C_{\text{мін}}$ - мінімальний промисловий вміст корисного компонента, частка одиниці;

З - повні експлуатаційні витрати на видобуток і переробку одиниці маси або об'єму корисної копалини;

Ц - обґрунтована в ТЕО ціна одиниці маси або об'єму товарної продукції гірничого підприємства;

В - обґрунтоване в ТЕО наскрізне вилучення корисного компонента в товарну продукцію з корисної копалини, частка одиниці;

Р - обґрунтоване в ТЕО розубожування корисної копалини під час видобутку і транспортування, частка одиниці.

Конкретну формулу для розрахунку мінімального промислового вмісту корисного компонента належить визначити на підставі наведеного співвідношення з урахуванням особливостей, що залежать від виду готової товарної продукції (метал, мінерал, концентрат), умов залягання і розробки родовища.

5.2.1. На комплексних родовищах корисних копалин з декількома корисними компонентами мінімальний промисловий вміст розраховується для умовного корисного компонента, вміст якого дорівнює сумі вмістів усіх наявних корисних компонентів, приведених до корисного компонента, що має найбільшу вилучувану вартість. Умісти наявних корисних компонентів приводяться до умовного через перевідні коефіцієнти, що враховують співвідношення цінності корисних компонентів та коефіцієнтів їх вилучення.

5.2.2. На родовищах, промислове значення яких визначається виходом товарної продукції різних сортів, класів або груп, ціни на які змінюються в широких межах, належить визначати мінімальний промисловий вихід (вміст) умовного сорту (класу, групи) за такою самою схемою, як і мінімальний промисловий вміст умовного компонента в корисній копалині.

5.2.3. У разі, якщо мінімальний промисловий вміст визначається стандартами або технічними умовами на використання мінеральної сировини, спеціальних розрахунків для його визначення виконувати не слід.

5.2.4. Мінімальний промисловий вміст корисних компонентів як показник кондицій належить застосовувати до підрахункових блоків для оцінки балансової належності запасів корисних копалин, визначених у їх межах.

Крім того, мінімальний промисловий вміст як показник кондицій має застосовуватись для оконтурювання продуктивних покладів у разі відсутності чітких геологічних контактів і наявності доведеного закономірного зниження вмісту корисних компонентів від внутрішньої

до зовнішньої частин продуктивної зони, у межах якої оконтурюється поклад балансових запасів. Об'єктами застосування мінімального промислового вмісту під час оконтурювання покладів можуть бути:

крайова проба - у разі оконтурювання продуктивного покладу в перетині продуктивної зони гірничою виробкою;

крайовий перетин - у разі оконтурювання продуктивного покладу по площі продуктивної зони між гірничими виробками.

5.3. Бортовий вміст корисного компонента (конкретного чи умовного) як показник кондицій належить застосовувати під час оконтурювання продуктивних покладів, у яких відсутні чіткі геологічні контакти, а корисні компоненти характеризуються незакономірним і нерівномірним, переривчастим розподілом, що унеможливає застосування з цією метою мінімального промислового вмісту через малі розміри і складну морфологію продуктивних покладів і непридатність їх у зв'язку з цим для окремої розробки. У разі наявності в крайовій частині перетину декількох проб з бортовим умістом корисного компонента до підрахунку належить включати тільки першу пробу.

5.3.1. На родовищах з нерівномірним і вкрай нерівномірним розподілом корисних компонентів бортовий вміст для балансових запасів належить визначати на підставі поваріантних техніко-економічних розрахунків. Для кожного варіанта бортового вмісту слід визначати техніко-економічні показники розробки родовища, на підставі яких обґрунтовується оптимальне його значення.

5.3.2. На родовищах, балансові запаси яких мало змінюються від зміни бортового вмісту за варіантами, бортовий вміст може визначатись аналітично як уміст корисного компонента, що окупає прямі експлуатаційні затрати на видобуток і переробку корисної копалини. У цьому разі бортовий вміст належить визначати за формулами, аналогічними тим, що використовуються для визначення мінімального промислового вмісту.

5.3.3. При поваріантному техніко-економічному обґрунтуванні бортового вмісту корисного компонента як оптимальний слід визначати варіант, що забезпечує максимальний підсумковий економічний ефект за весь період розробки родовища з урахуванням найбільш вичерпного раціонального використання як основних, так і супутніх корисних копалин і компонентів, а також відходів видобутку і переробки мінеральної сировини за умови забезпечення узгодженої користувачем надр ефективності капіталовкладень у розробку родовища.

5.3.4. Кількість варіантів для обґрунтування бортового вмісту корисного компонента не може бути меншою від трьох. Розрахунки за варіантами з бортовим умістом як вищим, так і нижчим від оптимального є обов'язкові.

5.3.5. Порядок визначення бортового вмісту корисного компонента для оконтурювання позабалансових запасів корисних копалин не регламентується. У більшості випадків його належить установлювати на рівні вмісту корисного компонента у відвальних хвостах переробки корисної копалини в товарну продукцію.

5.4. У разі оконтурювання продуктивних покладів з чіткими геологічними границями, показниками кондицій належить визначити сукупність геолого-мінералогічних та інших ознак, на підставі яких визначаються межі продуктивних інтервалів у перетинах, що включаються до підрахунку запасів.

5.5. Мінімальний вміст корисного компонента в крайовому перетині продуктивного покладу слід застосовувати для запобігання включенню до підрахунку запасів крайових ділянок продуктивних покладів, значних розмірів з умістом корисного компонента, меншим від мінімального промислового вмісту.

Мінімальний вміст у крайовому перетині належить визначати на підставі поваріантних техніко-економічних розрахунків. Як один із варіантів мінімального вмісту в крайовому перетині слід приймати до розгляду варіант умісту корисного компонента, що окупає прямі затрати на видобуток і переробку корисної копалини.

5.6. Максимально допустимий вміст шкідливих домішок у балансових запасах корисних копалин належить установлювати в разі, коли чинними стандартами чи технічними умовами передбачаються обмеження до вмісту деяких шкідливих компонентів у товарній продукції гірничого виробництва.

Максимально допустимий вміст шкідливих домішок слід установлювати для підрахункового блоку, перетину або проби за результатами проведених технологічних досліджень, що підтверджують можливість одержання кондиційної товарної продукції при вмісті шкідливих компонентів у корисній копалині на місці залягання, не більшому від максимально допустимого, що приймається. У разі, якщо корисна копалина в процесі переробки в товарну продукцію зберігає вміст шкідливих компонентів на тому самому рівні, максимально допустимий вміст шкідливих компонентів як параметр кондицій належить установлювати на рівні вимог стандартів, технічних вимог та інших нормативних документів до якості готової товарної продукції.

5.7. У разі наявності на родовищі декількох природних різновидів корисної копалини, що відрізняються за технологічними властивостями і потребують роздільного видобутку, окремої технологічної лінії переробки або жорстко дозованої шихтовки, у ТЕО кондицій належить виділяти відповідні технологічні (промислові) типи мінеральної сировини і визначати умови їх підрахунку: у геометризованих контурах або статистично.

5.8. Показники і параметри кондицій для підрахунку запасів різних промислових сортів (типів) мінеральної сировини на родовищах нерудних корисних копалин належить установлювати у відповідності до вимог стандартів, технічних умов, технічних завдань користувачів надр, а також показників якості мінеральної сировини, на якій проводились успішні технологічні випробування.

5.9. Мінімальну потужність (товщину) покладу корисної копалини, що включається до підрахунку запасів, належить обґрунтовувати відповідно до таких факторів:

технічних можливостей оптимальних для даного родовища засобів, способів і систем розробки, що забезпечують економічно доцільний ступінь вилучення з надр запасів корисних копалин;

гірничогеологічних умов залягання корисної копалини і вміщуючих порід, що впливають на рівень утрат і розубожування під час видобутку;

розподілу кількості запасів за класами потужностей покладів корисної копалини.

Оптимальне значення мінімальної потужності визначається на підставі прямих техніко-економічних розрахунків за кожним із класів потужності. Критерієм для вибору оптимальної мінімальної потужності продуктивного покладу слід приймати прибуткове виробництво кінцевої продукції із запасів корисної копалини, що припадають на досліджуваний клас потужності.

5.10. Для оцінки балансової належності запасів у продуктивних перетинах, потужність яких менша від установленної мінімальної, але з підвищеним умістом корисного компонента, належить керуватись мінімальним лінійним запасом (метропроцентом, метрограмом) корисного компонента, що дорівнює добутку мінімальної потужності покладу на вміст корисного компонента, який використовується для оконтурювання на площі - мінімальний промисловий вміст або мінімальний вміст у крайовому перетині.

5.11. Обґрунтування мінімальної потужності пласта, а також максимальної зольності вугілля у пластоперетині належить проводити на підставі поваріантних підрахунків запасів вугілля як з урахуванням, так і без урахування рівня їх засмічення при різних значеннях мінімальної потужності пластів і максимальної зольності вугілля. Обов'язковими є варіанти з мінімальною потужністю, більшою і меншою від рекомендованого оптимального варіанта.

5.12. Для вугільних пластів, потужність та зольність яких витримані в просторі і явно задовольняють вимоги застосованої технології видобутку і передбачуваного напряму використання вугілля, поваріантні підрахунки запасів можуть не виконуватись.

5.13. Максимально допустиму потужність прошарків уміщуючих порід чи некондиційної корисної копалини, що включаються до підрахунку запасів, належить обґрунтовувати на підставі поваріантних підрахунків запасів при різних потужностях пустих та некондиційних прошарків, що включаються до підрахунку на розубоження. Варіанти потужностей слід вибирати на підставі аналізу статистичного розподілення потужностей таких прошарків за класами. Для кожного варіанта слід визначати вплив потужностей врахованих некондиційних прошарків на форму і розміри продуктивних покладів та на системи розробки і переробки корисних копалин. Вибір оптимального варіанта здійснюється на підставі порівняльних техніко-економічних розрахунків ефективності розробки родовища з урахуванням усіх основних і супутніх корисних копалин і компонентів.

5.14. Для родовищ корисних копалин, які використовуються без збагачення, максимально допустиму потужність пустих і некондиційних прошарків слід обґрунтовувати, виходячи з умови відповідності якості мінеральної сировини, що видобувається при заданій потужності таких прошарків, вимогам стандартів, технічних умов або технічних завдань користувачів надр до товарної продукції гірничого виробництва.

5.15. Мінімальну істинну потужність породних прошарків, що розділяють вугільні пласти в зонах розщеплення на об'єкти самостійної розробки, слід обґрунтовувати на підставі спеціальних інженерних досліджень їх тривких властивостей з урахуванням досвіду розробки цих або аналогічних пластів.

5.16. Мінімальні запаси віддалених покладів корисних копалин чи компонентів, розробка яких пов'язана з проходкою додаткових гірничих виробок, визначаються, виходячи з умови беззбиткового видобутку (рівності між питомими додатковими затратами і питомим валовим прибутком від реалізації товарної продукції).

5.17. Мініально допустимий коефіцієнт рудоносності (продуктивності) належить застосовувати в разі неможливості визначення достовірних контурів продуктивних покладів у процесі розвідки. Визначається на підставі прямих розрахунків за умови прибуткової розробки покладу з урахуванням майбутніх витрат на уточнення контурів продуктивних тіл та їх селективний видобуток.

5.18. Мінімальні лінійні запаси корисних компонентів у продуктивних інтервалах гірничих виробок (свердловин), що залучаються до розрахунку коефіцієнта рудоносності, належить визначати такими, що забезпечують технологічну можливість і економічну доцільність їх селективного видобутку при оптимальній системі розробки даного родовища.

5.19. Максимально допустиме співвідношення потужностей розкривних порід і корисної копалини в крайовому перетині розраховується, виходячи з умови рівності між очікуваним прибутком від реалізації лінійного запасу корисної копалини в перетині та затратами на видобуток і транспортування лінійного запасу розкривних порід у тому самому перетині. Відповідно, максимально допустиме співвідношення потужностей розкривних порід і корисної копалини має прийматись рівним до відношення питомого прибутку на

одиницю об'єму корисної копалини до питомої собівартості одиниці об'єму розкривних порід.

6. Гірничотехнічне обґрунтування кондицій

6.1. Обґрунтування способу і системи розробки родовища, виробничої потужності і терміну дії підприємства, видів гірничодобувного обладнання, засобів механізації, інших проектних рішень і розрахункових параметрів слід проводити методами, які застосовуються в практиці проектування гірничодобувних підприємств, з використанням чинних галузевих норм технологічного проектування, державних будівельних норм, проектів діючих підприємств-аналогів, даних науково-технічних досліджень.

6.2. Вибір способу розробки родовища належить здійснювати методом варіантних розрахунків або аналітично з використанням граничного та контурного коефіцієнтів розкриття. У разі очевидної переваги одного із способів розробки варіантні розрахунки можуть не виконуватись. Обґрунтування способу відпрацювання, оптимальних кутів нахилу бортів кар'єру, видів гірничодобувного обладнання, засобів гідромеханізації тощо виконується з урахуванням типу родовища за складністю інженерно-геологічних умов розробки, тектонічної зрушеності руд і перекриваючих та вміщуючих порід, фізико-механічних властивостей порід і руд та категорії гірничого підприємства за загазованістю.

6.3. Визначення виробничої потужності гірничодобувного підприємства належить проводити за методиками проектування, оснований на гірничих можливостях родовища (покладу), з оптимізацією за мінімумом собівартості видобутку корисних копалин. У разі наявності зовнішніх обмежень комерційного, екологічного або іншого характеру (обмежена потреба у даній сировині, обмежені потужності переробного виробництва, дефіцит енергії, транспорту, водних, матеріальних та інших ресурсів, природоохоронні фактори, технічне завдання користувача надр) відповідно обмежується виробнича потужність підприємства.

6.4. Обґрунтування розмірів утрат і ступеня розубожування корисних копалин під час видобутку належить проводити на підставі галузевих інструкцій, а також фактичних даних, отриманих під час розробки родовищ, аналогічних за гірничогеологічними та гірничотехнічними умовами залягання, до способу і системи розробки, потужності видобувних механізмів.

7. Економічне обґрунтування кондицій

7.1. Розробку економічного обґрунтування кондицій належить проводити відповідно до загальноприйнятих у світовій практиці принципів опрацювання інвестиційних проектів. У тому числі:

ефективність промислової розробки родовища визначається для всього циклу виробничої діяльності гірничодобувного підприємства - від моменту оцінки до ліквідації;

моделювання грошових потоків здійснюється з урахуванням усіх пов'язаних з промисловою розробкою грошових надходжень, включаючи інвестиції і всі витрати за роками виконання передбачених робіт з геологічного вивчення надр, розробки родовища та рекультивативних навколишнього природного середовища;

проведення розрахунків здійснюється на дату оцінки запасів корисних копалин із застосуванням процедури дисконтування майбутніх грошових потоків для приведення їх до умов сумірності в початковому періоді;

для розрахунків показників ефективності виробничої діяльності гірничодобувного підприємства враховуються тільки майбутні (відносно дати оцінки) витрати і надходження.

7.2. Проведення геолого-економічної оцінки може бути здійснено в стандартному і комерційному варіантах.

7.2.1. Стандартний варіант є обов'язковим для всіх об'єктів оцінки, що подаються на державну експертизу. Розрахунки в ньому виконуються відповідно до визначених нормативними документами стандартних умов, у тому числі:

норма дисконту, що застосовується для визначення вартості запасів і ресурсів, приймається рівною до поточної облікової ставки Національного банку України (далі - НБУ) на момент проведення геолого-економічної оцінки;

інвестиції у виконання проекту з розробки родовища і реалізації товарної продукції гірничого виробництва приймаються як такі, що здійснюються за рахунок власних коштів користувача надр без використання кредитного або акціонерного капіталу;

видобуток корисних копалин і переробка їх у товарну продукцію передбачаються традиційними, освоєними у світі технологіями і системами розробки.

7.2.2. Комерційний варіант розробляється як додатковий, якщо це передбачено технічним завданням користувача надр. Техніко-економічні розрахунки в цьому варіанті можуть ураховувати умови, які сприяють більш вичерпному порівняно із стандартними використанню корисних копалин, у тому числі такі, що можуть бути забезпечені тільки конкретним користувачем надр, у тому числі:

використання наявних основних фондів для розробки родовища і зменшення за рахунок цього капітальних витрат;

застосування більш високих споживчих цін для товарної продукції гірничого виробництва, у тому числі за рахунок кооперації з виробництвом продукції вищого технологічного рівня;

застосування податкових пільг, субсидій, дотацій та інших видів підтримки гірничого виробництва;

уведення новітніх високопродуктивних технологій видобутку і переробки корисних копалин, а також напрямів використання товарної продукції;

застосування норми дисконту вищої або нижчої від облікової ставки НБУ.

7.3. Техніко-економічні розрахунки належить виконувати стосовно кінцевої товарної продукції гірничодобувного підприємства, яка відповідає вимогам відповідних стандартів або технічних умов і реалізовується користувачем надр.

7.4. Для визначення вартості товарної продукції гірничого виробництва належить застосовувати діючі звичайні оптові ціни на відповідний вид та сорт продукції, що склалися на товарних біржах. Ціни на товарну продукцію, що визначені на підставі договорів з користувачами, можуть застосовуватись для визначення її вартості в разі, якщо вони не нижчі від біржових (звичайних).

Якщо згідно із законодавством ціни на товарну продукцію гірничого виробництва регулюються і вони є нижчими від світових, то для визначення вартості запасів і ресурсів корисних копалин родовища або ділянки надр, що надаються у користування, слід застосовувати регульовані ціни, а для визначення балансової належності запасів корисних копалин слід використовувати світові ціни. У разі, якщо регульовані ціни є вищими від світових, то використовуються тільки регульовані.

Якщо користувач надр уходить в об'єднання підприємств і реалізує свою товарну продукцію гірничого виробництва за внутрішніми цінами цього об'єднання, такі ціни можуть використовуватись для економічних розрахунків у разі, якщо вони вищі від біржових або регульованих згідно із законодавством.

У виняткових випадках, коли рівень діючих оптових біржових цін на товарну продукцію гірничого виробництва не забезпечує рентабельної розробки родовища (покладу), користувач надр, який розробляє або розроблятиме родовище, на умовах економічного ризику може запропонувати застосування більш високих прогнозних цін реалізації продукції або більш низьких цін на гірниче обладнання чи послуги в комерційному варіанті ТЕО. Це положення не розповсюджується на користувачів надр, які не будуть розробляти родовище.

У разі, якщо звичайна ціна не може бути визначена із застосуванням попередніх підпунктів цього пункту, то для доказів обґрунтування її рівня застосовуються правила, визначені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, а також національними стандартами з питань оцінки майна та майнових прав.

7.5. Ціни на матеріали, обладнання, паливно-енергетичні та інші ресурси, що використовуються для видобутку і переробки корисних копалин, належить приймати на рівні діючих на момент оцінки біржових оптових цін. Договірні ціни на обладнання, устаткування та інше можуть застосовуватись, якщо вони не перевищують біржові. Доцільність придбання закордонного устаткування за цінами, що істотно перевищують вітчизняні, належить обґрунтовувати окремо.

7.6. Під час економічних розрахунків тарифи і ставки заробітної плати, норми амортизаційних відрахувань та інші економічні нормативи належить приймати, керуючись чинними на момент оцінки законодавчими та нормативно-правовими актами.

7.7. Під час розрахунків обсягів капітальних укладень у будівництво (реконструкцію) передбачуваного гірничодобувного підприємства слід використовувати прямі розрахунки, показники діючих підприємств - аналогів, типові проекти, укрупнені кошторисні норми, типові положення з планування, обліку і калькулювання собівартості будівельних та інших робіт, інші нормативи з внесенням до них доцільних доповнень і поправок на конкретні умови.

7.8. Прямими розрахунками слід визначати капітальні вкладення в гірничо-будівельні роботи. Витрати на придбання гірничого та іншого обладнання визначаються як прямими розрахунками, так і за питомими вкладеннями на підприємстві-аналогу. Витрати на допоміжне виробництво приймаються за аналогією, на будівництво шляхів, ліній електропередач, водогонів та інших споруд, що виходять за межі будівельної ділянки, - прямим розрахунком з використанням аналогів і укрупнених питомих показників кошторисної вартості одиниці довжини.

7.9. Капітальні вкладення в будівництво фабрики збагачування корисних копалин за освоєною промисловістю технологічною схемою слід визначати за питомими капітальними затратами на одиницю виробничої потужності на фабриці-аналогу. У разі збагачення корисної копалини за специфічною технологічною схемою, що не має аналогів в Україні, капітальні затрати на будівництво фабрики збагачування визначаються прямими розрахунками.

7.10. Капітальні вкладення на майбутні геологорозвідувальні роботи з дорозвідки деяких ділянок родовища належить визначати укрупненими кошторисними розрахунками на підставі прямого визначення обсягів майбутніх робіт або на підставі питомих витрат на розвідку і підготування до видобутку одиниці запасів корисних копалин.

7.11. Визначення витрат на природоохоронні заходи належить здійснювати на підставі прямих розрахунків з використанням укрупнених питомих показників типових природоохоронних технологічних процесів, установок, споруд, підприємств, скоригованих у відповідності до конкретних умов об'єкта ТЕО.

7.12. Витрати на відшкодування збитків землекористувачів і втрат сільськогосподарського виробництва внаслідок відводу земель для будівництва гірничодобувного підприємства, а також витрати на компенсацію негативних наслідків від шкідливого впливу на навколишнє природне середовище розраховуються укрупненим методом на підставі питомих показників або прямими розрахунками.

7.13. Витрати на рекультивацію територій, що надаються у тимчасове користування, визначаються на підставі укрупнених нормативів витрат на рекультивацію порушених земель.

7.14. Розміри сум амортизаційних відрахувань визначаються відповідно до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" ([334/94-ВР](#)).

У разі, коли строк корисного використання (експлуатації) об'єктів основних фондів (засобів) не забезпечує їх повну амортизацію за нормами, установленими податковим законодавством, допускається застосування належно обґрунтованого прямолінійного або іншого методу нарахування амортизації згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби", затвердженим наказом Мінфіну України від 27.04.2000 N 92 ([з0288-00](#)), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 18.05.2000 за N 288/4509.

7.15. Експлуатаційні витрати слід визначати окремо за всіма основними стадіями робіт, що супроводжують виробництво товарної продукції (видобуток, збагачення, металургійний чи гідрометалургійний переділ, інші процеси підготування мінеральної сировини), а також сумарно по підприємству на підставі розрахункових або аналогових даних. Розрахунки собівартості робіт, що виконуються за різними галузевими напрямками (геологорозвідувальні, будівельно-монтажні, дослідно-конструкторські, промислові та інші), слід виконувати згідно з чинними типовими галузевими методичними рекомендаціями з формування їхньої собівартості.

7.16. Обов'язковими складовими експлуатаційних витрат, що визначаються для обґрунтування кондицій, є:

вартість робочої сили, що визначається на підставі чисельності персоналу та рівня оплати праці, визначеного за чинними галузевими угодами або за статистичними даними, що публікуються;

нарахування на заробітну плату згідно із законодавством;

вартість сировини і матеріалів;

витрати на електро- та теплову енергію;

поточні витрати на відновлення навколишнього природного середовища;

амортизаційні відрахування;

витрати на реалізацію товарної продукції;

податки та обов'язкові платежі, які згідно із законодавством відносяться на собівартість продукції.

7.17. Під час обґрунтування кондицій для родовищ, що є складовою частиною мінерально-сировинної бази підприємства, належить ураховувати тільки ті експлуатаційні витрати на збагачення та іншу переробку корисних копалин, які видобуваються на оцінюваному родовищі.

7.18. Для обґрунтування оптимального варіанта кондицій для підрахування запасів корисних копалин і оптимального варіанта промислового освоєння оцінюваного родовища (геологічного об'єкта) належить використовувати такі показники:

балансові запаси корисних копалин;
річну продуктивність підприємства;
ціну одиниці товарної продукції;
надходження від реалізації товарної продукції;
експлуатаційні витрати (у т.ч. амортизаційні відрахування);
прибуток від виробничої (операційної) діяльності підприємства;
капітальні вкладення;
чистий грошовий потік;
норму дисконту;
чистий дисконтований грошовий потік;
індекс прибутковості;
внутрішню норму прибутковості;
термін окупності капіталовкладень;
рентабельність виробничої діяльності гірничодобувного підприємства;
дохід власника надр.

7.19. Під час визначення оптимального варіанта кондицій для відрахування запасів корисних копалин і, відповідно, оптимального варіанта промислового освоєння оцінюваного геологічного об'єкта перевагу належить віддавати варіанту, що забезпечує максимальні величини накопиченого чистого грошового потоку і доходу держави як власника надр при позитивному значенні чистого дисконтованого грошового потоку.

Начальник відділу ДКЗ

І.П.Пижук